

Regional tillväxt 2015

– trender och analyser om hållbar regional tillväxt och attraktionskraft

Sverige står inför ett antal stora utmaningar som behöver bemötas utifrån de styrkor och tillväxtpotentialer som finns i alla delar av landet. Den här rapporten beskriver tillstånd och utveckling utifrån prioriteringarna i En nationell strategi för regional tillväxt och attraktionskraft 2015–20 och kan ses som ett viktigt faktaunderlag för det regionala policyarbetet på samtliga beslutsnivåer.

Regional tillväxt 2015

Wolfgang Pichler

13 maj 2016 Tjänstemannaforum

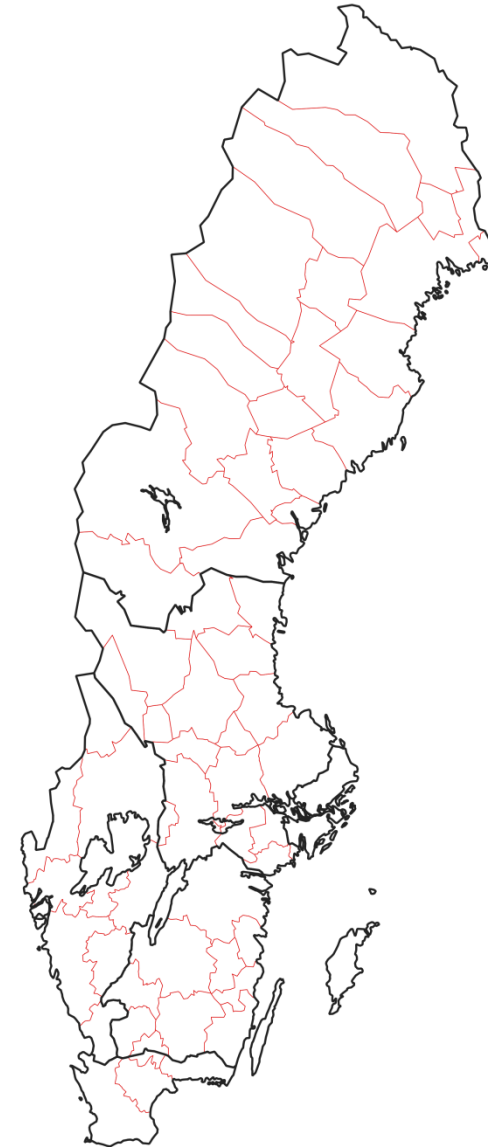

Utgångspunkter

- Funktionella analysregioner (FA-regioner)
- Indelning i regiongrupper (stad och land)
- Ett långsiktigt tidsperspektiv på tillväxt och utveckling
- En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020

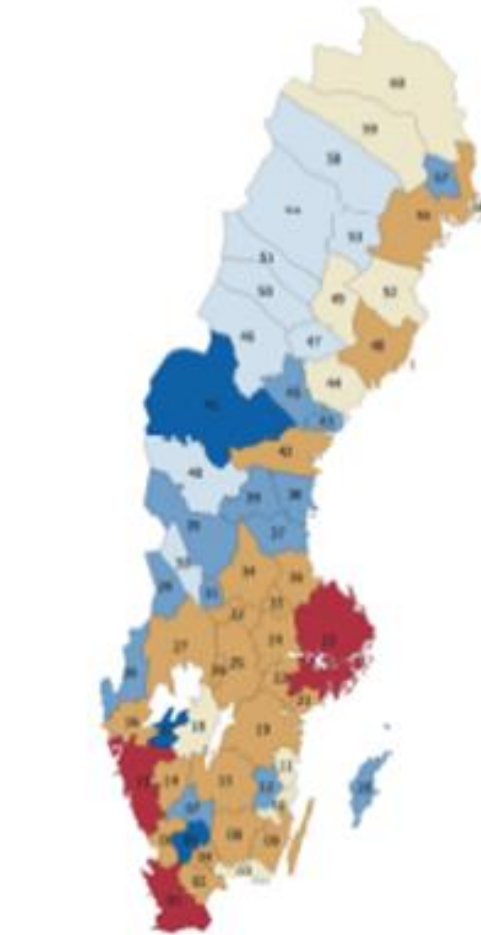
Funktionella analysregioner

- Bygger på pendlingsströmmar över kommungräns
- Ekonomisk indelning
- 50 procent av befolkning finns i 3 FA-regioner: Stockholm, Göteborg och Malmö.
- 10 FA-regioner med mindre än 10 000 inv.

Regiongrupper – stad/land

- Bygger på bosättningsstruktur i regionen och närhet till större städer.
- Indelning i 6 regiongrupper för att underlätta jämförelser mellan regioner i samma grupp
- Används även av EU, OECD

Regiontyper

- Storstadsregioner
- Tillåta regioner nära en större stad
- Tillåta regioner avlägset belägna
- Landbygdsregioner nära en större stad
- Landbygdsregioner avlägset belägna
- Landbygdsregioner mycket avlägset belägna

En nationell strategi för hållbar tillväxt och attraktionskraft 2015–2020

- Utmaningar
 - Klimat, miljö och energi
 - Globalisering
 - Social sammanhållning
 - Demografisk utveckling
- Prioriteringar
 - Attraktiva miljöer och tillgänglighet
 - Innovation och företagande
 - Kompetensförsörjning
 - *Internationellt samarbete*

Tillväxt ger välfärd

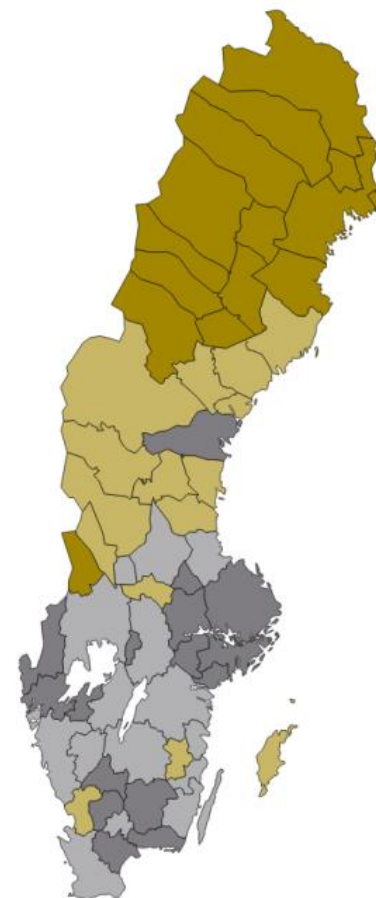
Indikator: *Nattlönesumma per befolkning*
Förändring 2003-2013

Positiv utveckling i samtliga delar av landet.

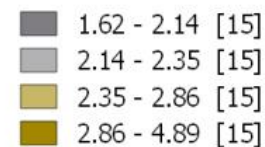
Mycket god utveckling i landets norra delar

konvergens mellan FA-regioner

Kommer utvecklingen håller i sig?

Procent, FA-regioner [60]

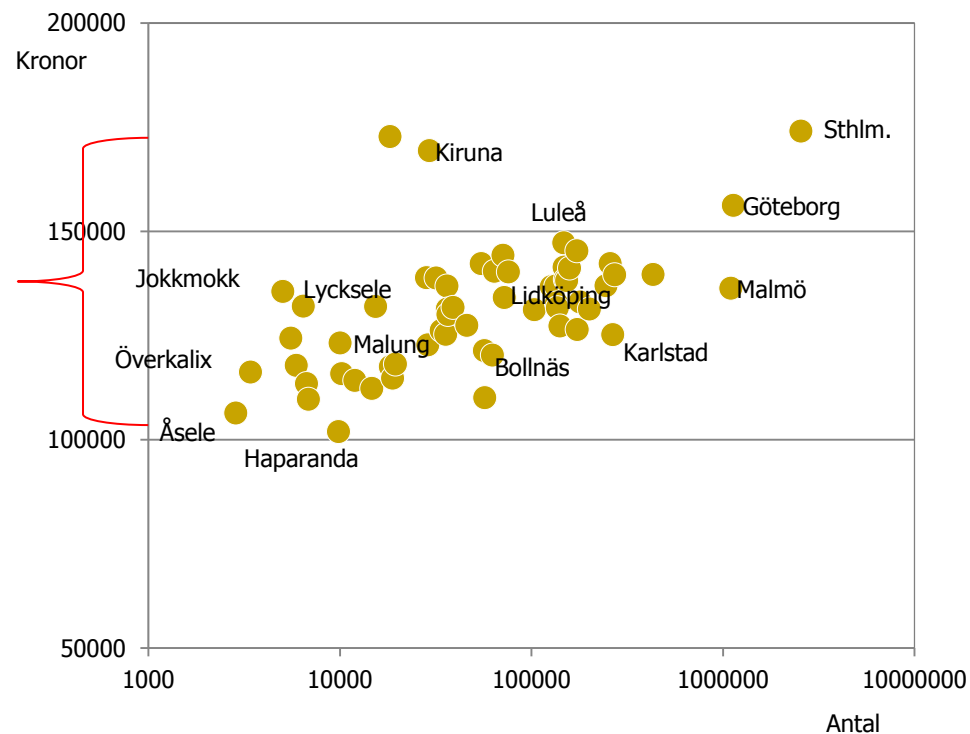

men,...

Indikator: Nattlönesumma per befolkning 2013

Stora skillnader mellan olika delar av landet

72 000 kr

Prioritering: Attraktiva miljöer och tillgänglighet

”Förmågan att attrahera, behålla och utveckla kompetenser, företag och kapital är avgörande för att utveckla attraktiva och konkurrenskraftiga regioner och kommuner”

En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft
2015-2020

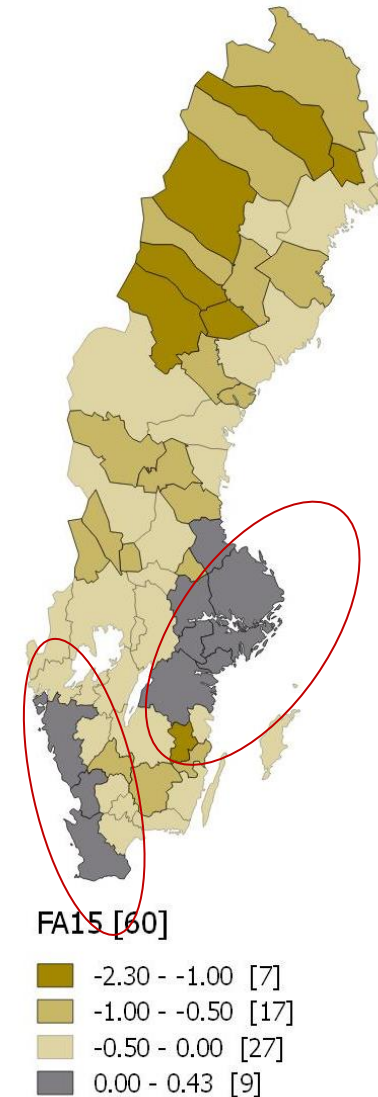
Attraktivitet

Attraktivitet är summan av många, svårfångade faktorer

Inrikes **inflyttning används som huvudindikator**

Enbart 9 FA-regioner har ett positivt inrikes flyttnetto

.... men det finns alltid inflyttningsrika områden inom FA-regionerna.

Inrikes flyttnetto per 100 invånare, år 2014

Fysisk planering

- Befolkningsstorlek
- Befolkningskoncentration
- Arbetspendling ("vardagsregion")

Viktig med en koppling till den ekonomiska planeringen!

Vardagsgeografier

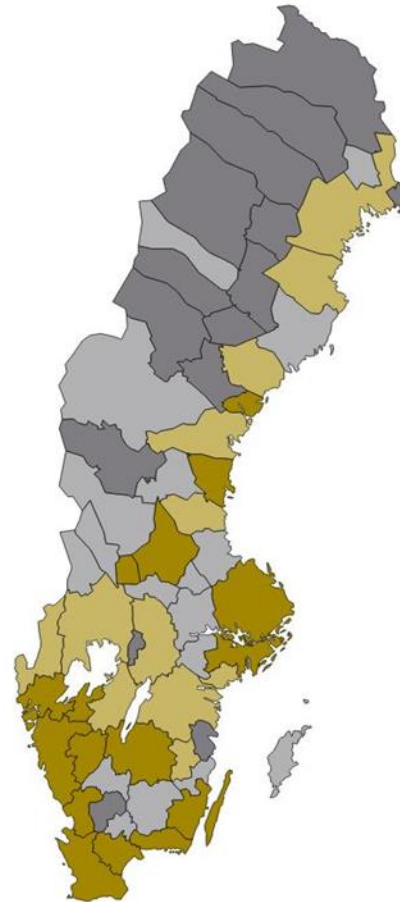
Sysselsattas avstånd mellan bo- och arbetsställe (geokodade statistik) i kilometer, år 2012.

Arbetsmarknader i huvudsak

Större *medianavstånd* i täta FA-regioner...

Större *genomsnittsavstånd* i avlägset belägna FA-regioner....

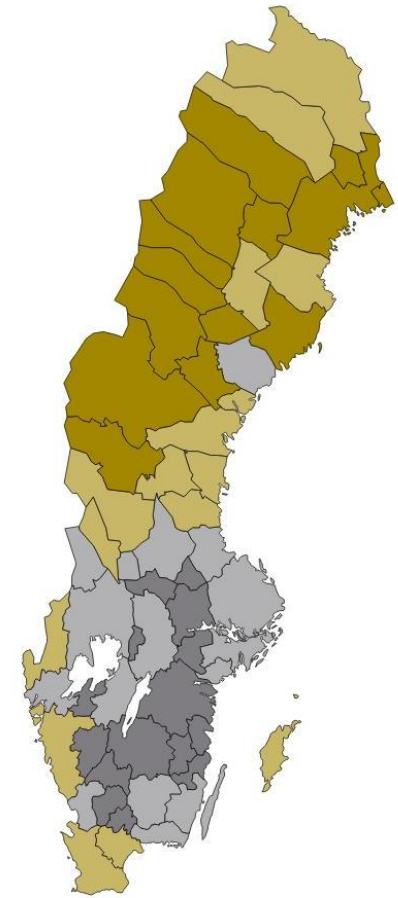
En betydande andel med extrem stora avstånd i avlägset belägna regioner.

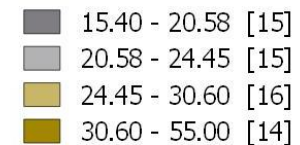
Kilometer, FA15 [60]

Medianavstånd

Kilometer, FA15 [60]

Genomsnittsavstånd

Övriga iakttagelser....

- Sämre tillgänglighet till service samvarierar med andra socio-ekonomiska problem (åldersstruktur, inkomster)
- Kvarstår stora skillnader i utbyggnaden av den regionala IT-infrastrukturer
- Oförändrad tillgänglighet till drivmedelsstationer i många regioner

Prioritering: Innovation och företagande

”Innovationer är viktiga för att stärka regioners förnyelseförmåga och näringslivets konkurrenskraft.”

”... ökad internationell konkurrens innebär att svenska företag ständigt måste arbeta för att öka förädlingsvärdet, stärka sin konkurrenskraft, vara innovativa och hitta nya marknader.”

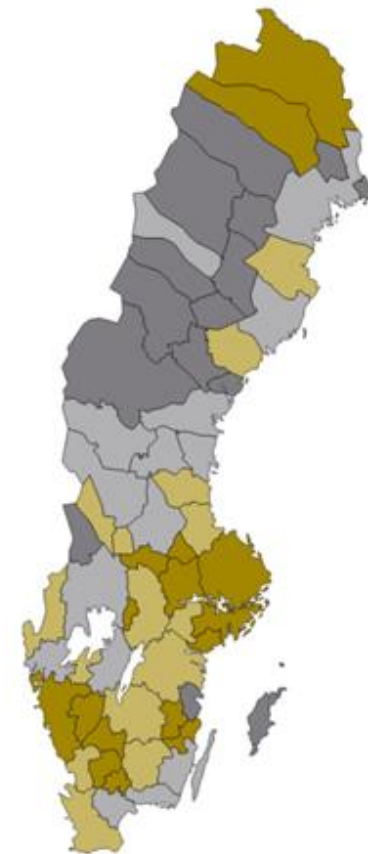
En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft
2015-2020

Andel sysselsatta i företag

I princip samtliga företag har potential att vara innovativa ..
(B Å Lundvall)

Varannan sysselsatt i företag finns i en av storstadsregionen

I många mindre FA-regioner är andelen sysselsatta i företag mindre än 50 procent.

Procent, FA-regioner [60]

40.0 - 50.7	[15]
50.7 - 55.3	[15]
55.3 - 60.3	[15]
60.3 - 67.0	[15]

Kompetensförsörjning i företag

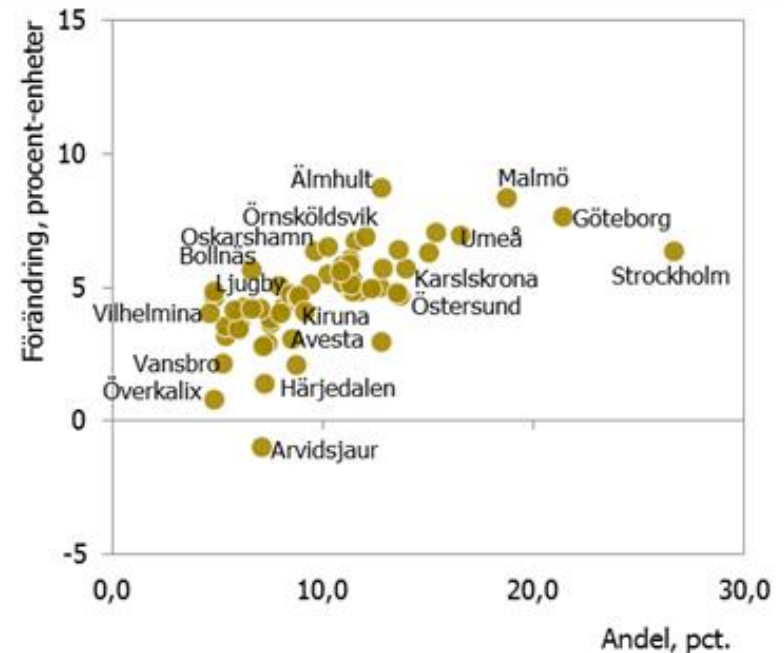
Stora och växande skillnader mellan FA-regioner.

Landsbygdsregioner har ofta mycket lägre utbildningsnivåer

Skillnader har inte blivit mindre över tiden

”Kompetensförsörjning är en allt viktigare utvecklingsfaktor för företag”

Tillväxtanalys 2016

Förändring andel sysselsatta med minst 2 år eftergym. utb., 2003–13 och andel sysselsatta minst 2 år eftergym. utb., år 2003, FA-regioner i företag

Övriga iakttagelser...

- Obalansen i antalet män och kvinnor efter näringsgrupper är mindre för högutbildade
- Antalet sysselsatta i multinationella företag ökade efter krisen 2008/09
- Fortsatt minskning av tillverkningsjobb i samtliga regioner (ökning av tjänstenäringsar)
- Andelen kvinnor som operativt företagsledare stabilt kring 30 procent senaste 40 åren. Liten ökning de senaste 10 åren.
- Stora arbetsproduktivitetsskillnader mellan storstäder och övriga regioner....

Prioritering: Kompetensförsörjning

”I den globala kunskapsekonomin är tillgången till kunskap och kompetens ... en viktig konkurrensfaktor”

”... kommer bli än viktigare att ta till vara kompetenser, kreativitet och erfarenheter från hela arbetskraften...”

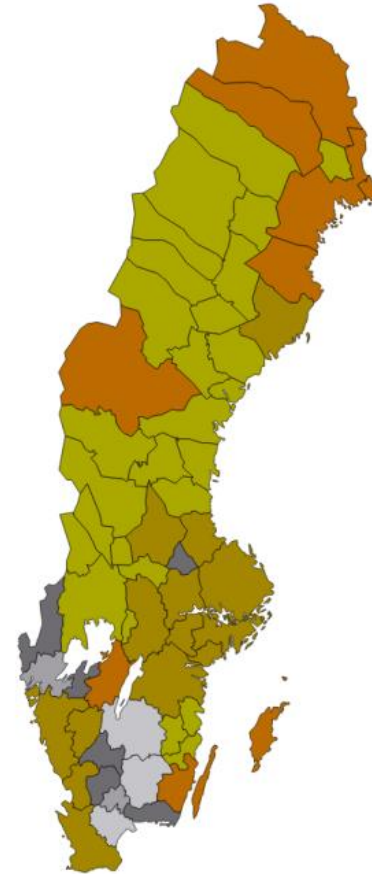
En nationell strategi för hållbar tillväxt och attraktionskraft 2015–2020

Förvärvsintensitet

$$= \frac{\text{Förvärvsarbetande 20 – 64 år}}{\text{Befolkning 20 – 64 år}}$$

Förbättring i 49 av 60 FA-regioner

Bara 25 FA-regioner har ett
jobbtillväxt under perioden
2004-13

- Jobbminskning större än befolkningsminskning [6]
- Befolkningstillväxt och jobbminskning [2]
- Befolkningstillväxt större än jobbtillväxt [3]
- Befolkningsminskning större än jobbminskning [27]
- Jobbtillväxt och befolkningsminskning [9]
- Jobbtillväxt större än befolkningstillväxt [13]

Övriga iakttagelser...

- Inflödet av ung arbetskraft ersätta inte utflödet av äldre arbetskraft i många mindre regioner
- Förvärvsintensiteten bland de äldre har ökat
- Övergången till högre utbildning sker oftare i större regioner
- Kvinnor står för en större del av kunskapskapitaltillväxten i samtliga regioner.

Slutsatser

- Den ekonomiska och arbetsmarknadsmässiga läget har förbättrats i många mindre FA-regioner (ffa i Norr).
- De socioekonomiska förutsättningar har dock inte blivit bättre i landsbygdsregioner (ffa utflyttning, åldersstruktur, utbildning)
- Det finns risker att större och stora regioner drar ifrån resten av landet